

taki plemenjaki še zarodijo po izbranih, premiranih bikih. Če so stariši iz znano dobrega mlečnega plemena ter lepe, krepke in goste postave, bo brezdvomno tudi v potomstvu vsaki bik posebne plemenske vrednosti in za njim zarod vedno krepek in vsestransko gospodarski sposoben.

2. Vzreja bika.

Pred vsem je treba skrbeti, da se bicec pravilno in krepko ter vedno zdrav razvija in v godni starosti postane sposoben za spuščanje. To se doseže, če dobi žival 4 do 6 mesecev vsak dan dovolj mleka, če se od tretjega tedna naprej more razhoditi vsak dan 1 do 2 uri na prostem, ob vsakem vremenu po leti in po zimi. Po zimi služijo za to najbolj pripravne ograje; če se bik v dežju ali snegu omoči, mora se odrgniti do suhega. Po letu vplivajo ugodno na krepek in zdrav razvoj bicecev (posebe odločeni planinski pašniki. Izključno hlevska vzgoja brez gibanja pokvarja bicece, ker postanejo mehkužni, slabi, občutljivi in za bodočo plemensko uporabo nesposobni.

3. Starost in čas pripuščanja.

Poldrugo leto stari bik naj se spušča na teden samo po enkrat; potem sčasoma večkrat, nikdar pa dvakrat na dan. Tudi telice ne pripuščaj pred izmeno prvih dveh zob, in če ti zaostane sama v rasti in zarodi slabotno potomstvo, ravno tako kakor premladoletni biki. Dobre molznice pripusti po telitvi še le po treh, slabše po dveh mesecih k biku. Še le ko ima žival prva dva zoba izmenjena, je popolnoma sposobna za oplemenitev.

Ni nemogoče, da bi se krave in telice po pripuščanju zopet ne pojale, če ravno so breje.

V tem slučaju naj se opusti ponovno pripuščanje, ker bi take krave in telice zvrgele, ako bi bile breje. Krave in telice, ki bi se neravno, t. j. ne v obrokih od 3 do 3 tednov pojale, bi moral živinozdravnik preiskati in če treba, tudi zdraviti; kajti navadno so bolane in se redko kedaj ubrejšijo. Zanesljivo se ubrejšijo tudi le take krave in telice, ki se pripuščajo še le 6 do 12 uri po tem, ko so se začele pojati. Rajši se ubrejšijo take krave, ki so se gonile k oddaljenemu biku, bržkone zaraditega, ker se utrudijo in pomirijo.

4. Določila o javni porabi plemenskih bikov.

Slab bik oškoduje že govedorejo pri posamezniku, bolj pa, če se spušča za občno plemensko uporabo. Priporočljivo bi bilo, če bi se nastavili za plemensko uporabo le taki biki, katere so spoznali sposobnim merodajni strokovnjaki. Zaraditega določa za Štajersko postava, da se smejo spuščati za tuje krave in telice le biki, ki so se spoznali sposobnim za plemensko uporabo in za to dobili dopustnico (licenco) in se tudi vsakdo kaznuje, ki bika spušča javno, ne da ima dopustnico. Premirani biki se morajo spuščati še najmanj eno leto. V okrajih, za katere so določene čistokrvne domače pasme, se smejo uporabiti le biki dotične pasme. Treba in važno je, da se vsakokratna uporaba bika zapiše v spuščalno knjigo.

5. Kako ravnati s plemenskim bikom.

Noben bik še ni prišel na svet že hudoben! Če postane še le sčasoma hud, zakrivi to edino le človeška neumnost, strahopetnost in surovost. Ako se z bikom ravna pametno, mirno in odločno, ostane zaupljiv in pohleven; pokvariš ga le z bičem, ali kolom v roki in s kričem. Vsak čez eno leto star bik naj dobi nosni obroček! Lahko ga vodiš, če je krotek, na jermenu, pritrjenem spodaj za obroček in zgoraj med rogovi; če pa je bik nezanesljiv, pa ga vodi na drogu!

6. O pripuščanju.

Če se samice stelijo in po tem takem tudi priganjajo v gotovi dobi (n. pr. samo po letu), naj pride na enega bika k večjemu 70, celo leto pa k večjemu 100 samic, pa le tedaj, če se priganjajo celo leto kolikor toliko v enakih presledkih. Ne pripuščaj bika k samicam, ki boleajo za gnojnatim in nesnažnim iztokom iz zadnjice ali če se pojajo prezgodaj; take samice se itak ne obrejšijo, bik si pa nalezje bolezen.

H kravi, koji so vedno v hlevu stoječi, zrastle dolgi parklji pripusti bika le tedaj, ko so se ji parklji prirezali; in če samica ne zdrži bika. Proč s pripravami, v katerih se vklejena samica sili, da stoji! Najboljše je, če se bik in krava vodita na roko. Samo jeden pravilen skok zadostuje! Po skoku vtakni biku v cev kos bacilola ali bissulina, da zabrani okuženje! Določi za pripuščanje uro (zjutraj, poldne ali zvečer), da ne tratiš po nepotrebnem časa! Več ko dvakrat na dan naj bik na noben način ne skače!

7. Kako krmiti plemenskega bika.

Bik naj dobi dovolj, pa ne preveč hrane; on mora biti mesnat, pa ne zatekel. Daj mu dvakrat na dan dobrega, tečnega, suhega, pa ne zrezanega sena; kot priboljšek na dan 1 do 2 litra zdrobljenega ovsa; nezdobljen, četudi skuhan oves biku kot prežvekovavcu ne koristi. Pesa, krompir in vodena krmila naredi bika nabuhlega in lenega. Poparjeni slami in raznih prekuhah postane bik radi velikega trebuha nesposoben za pripuščanje in pleme. Debeli pšenični otrobi in malenkost soli so pa dober pri-

datek k ovsu. Bikov hlev mora biti svetel in zračen, staja suha, jasli pa nizko pri tleh.

8. Pregibanje.

Bik krepkih, napetih mišic in kit, močnog in trdnih parkljev ter zdravih ostalih udov lahko ostane 5 do 6 in še več let sposoben za pleme. Biki z dobrim potomstvom bi se na kakor nadalje mogoče izrabili, da pomnože dobro pleme. Starejši biki prenesajo svoje dobre lastnosti zanesljivejše na potomstvo nego mladi in so zaradi tega tudi kam več vredni za pleme. Od poldruga leta naprej bika redno vprezaj. Pripelje naj ti krmo, razvozi gnojnico in gnoj, pomaga naj pri poljskih opravilih in v zimi pri dovažanju drv! To bo za te in za bika koristno; bik ostane pohleven, bo lahko in iskro skakal, četudi morebiti že čez 900 kg težek; ne bo ti niti rjovel, niti razsajal v hlevu. Sicer je pa bik zaradi svoje gibčnosti mnogo sposobnejši za vprego in tudi močnejši, nego vol. Kje se bik ne more rabiti za vprego — pa ga jahaj! To je zanj ravno tako dobro, kakor vprega. Če pa bik pogreša potrebnega pregibanja, povzroča samo jezo, nevarnost in škodo.

Avstrija in Srbija.

Auf der Grenz-Wacht gegen Serbien

Naša slika kaže velikanski železniški most, ki veže avstrijsko mesto Semlin s srbsko prestolico Belgradom. Ta most bi bil seveda v vojni velike važnosti, ker je

železnica Budimpešta-Semlin izrednega pomena. Srbi so hoteli baje ta most v zrak spustiti. Most je zastražen od ogrske infanterije.

Stoj!!!

Vse mogoče ničvredne in sovražne spise jemlješ v roko, da preženeš dolge zimske dneve.

Ali res ne veš,

da je najcenejše, najboljše in najkoristnejše čtivo

„Štajerčev“

kmetski koledar 1913.

144 strani — mnogo slik — povesti, gospodarski članki, smešnice, pesni — kalendarij — sejmi.

Pošlji takoj na upravo „Štajerca“ 70 vinarjev, da dobiš koledar.